

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Lenka Opatrná (Estetika)

Název práce: Rétorika obrazu v současných médiích

Oponent práce: Mgr. Peter Chvojka, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

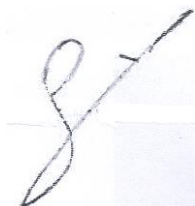
Bakalářská práce Lenky Opatrné se snaží analyzovat vizuální strategie mediálních sdělení, zvláště se zaměřuje na tzv. persvazivní komunikaci, jejímž účelem je dosáhnout konkrétního úkonu příjemce (reklama, kampaň). V práci je vcelku zdárně kombinován teoretický výklad, kdy na podkladě myšlenek Barthes, Baudrillarda a McLuhana jsou prezentovány především sémiotické (ale i sociologické) aspekty mediálních konstruktů, s praktickými ukázkami reklamních a politických spotů. Autorka zcela jistě splnila nároky bakalářského stupně, dokonce se dá říci, že prokazuje dvojí nstandardní schopnost – důkladně porozumět vybraným filozofům a čtivě aplikovat jejich teze.

Rezervy spatřuji v nedostatečném poukazu na diferenciaci publika, na odlišné čtení mediálních kódů. Sice se dočteme, že „lidé vnímají mediální obrazy naprosto odlišně“ (s. 10) i to, že Barthes definuje tři typy čtenářů mýtů, ale zatímco sémantické mediální „triky“ jsou vylíčeny vcelku systematicky, mám dojem, že autorka poněkud tápe v pro ni záhadném sevření, kdy na jedné straně stojí persvazivní text a na druhé již poměrně sofistickované publikum, které zcela jistě nehltá mediální produkty s prvoplánovou naivitou. Trochu podezřele zní závěr kapitoly o Barthesově Rétorice obrazu na str. 20: „Z této ukázky je tedy více než jasné, že principy reklamy zůstávají i po letech pořád stejné.“ Jde o to, jaké principy, v jaké společnosti. Důsledkem této vágnější vrstvy práce jsou protichůdné výroky autorky. Na str. 8 píše: „Je pouze

na nás, zda reklamě budeme věnovat plnou pozornost anebo nám bude dělat jen kulisu.“ Avšak na str. 30 se dočteme: „(...) je nutné si uvědomit, že reklama na nás má dopad i ve chvíli, kdy se ji snažíme nevnímat, a je úplně jedno, jak moc jí opovrhujeme.“

Práci by prospěl alespoň malý exkurz do teorie publika, poukázat na vývoj mezi kulturou masovou a populární a jím odpovídajícím publikům (např. J. Fiske). Podobnou výrokovou disharmonii spatřuji ve výkladu Barthesovy mytologie. Na str. 19 zjistíme, že „konotace jsou kulturně zakotvené“, tedy relativní, aby Barthes byl záhy nucen ustoupit před Baudrillardem, neboť „Baudrillard si uvědomuje, že zde nejde jen o popis toho, co již existuje, ale o vytváření skutečnosti samotné“ str. 21. Opatrná přesvědčivě odhaluje princip hyperreality na nekonečném televizním seriálu. Diskutabilní a poněkud zkratkovitý se mi jeví její závěr: „Život postav je zkrátka upraven tak, aby byl divácky zajímavý a poutavý. Právě kvůli tomu se odlišuje od naší skutečnosti a stává se hyperrealitou. Tento druh hyperreality je pro nás nejvíce nebezpečný. Zdá se být prostým zrcadlem našeho světa, ale není tomu tak“ str. 26. Otázkou zůstává, zda je účelem seriálu být „zrcadlem našeho světa“, zda by nějaký takový artefakt byl k něčemu užitečný, kdyby zrcadlem byl, zda vůbec je televizní seriál artefakt atd. Jde mi o to, že herci seriálu jsou vnímáni jako umělci a taktéž seriál legitimně pracuje s nějakou mírou fikce, fabule atp. Pokud tomu tak je, pak není na škodu, že se seriál nepodobá slovy Adorna „prodloužené ulici“, extenzi všednodennosti, ale „kondenzuje“ životní zkušenost do určitého narativu. Kdyby každá hyperrealita tohoto typu byla „nebezpečná“, byla by nebezpečná ta nejlepší díla světové literatury či filmu, neboť jejich primární hodnotou je schopnost odstupu od všednodennosti, utnout naše vněmy světa jako pragmatické jízdy a nahlédnutí transcendentní dimenze existence. Samozřejmě se lze (asi legitimně) bavit o tom, že zmíněný seriál nemá nic společného s uměním, že jde o nejnudnější verzi mizerného televizního průmyslu placeného nebohým masovým recipientem a jedním z podstatných důsledků je produkce narcistního publika, které se snaží napodobit „zajímavější život“ seriálových vzorů (str. 26). I zde mi přes nepopíratelné sympatie k názorům Opatrné chybí jakási definiční propedeutika, ujasnění používaných termínů. Jakékoli nedostatky ale převažuje vtip a lehkost, s níž Opatrná práci ovládá, a to po stránce kompoziční, obsahové i gramatické. Pokud by autorka usilovala o hodnocení výborné, měla by zodpovědět především nejasnosti ohledně symbiózy persvazivní komunikace a populární kultury.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'S' followed by a diagonal stroke and a horizontal line.

.....
podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 26. 8. 2018

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------